

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

Силабус навчальної дисципліни
«Фармацевтичне та медичне товаровознавство»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. Семестр: 7-8 4 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра організації та економіки фармації Одеса, вул. Малиновського, 37
Викладач(-і)	Д. фарм. н., проф. Ліана Унгурян Ст. викладач Оксана Степанова
Контактна інформація	E-mail: oksana.stepanova@onmedu.edu.ua liana.unguryan@onmedu.edu.ua Консультації: з 14.30 до 16.00 щовівторка, з 09.00 до 13.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери (через створені у Viber, Telegram, WhatsApp групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення є споживчі властивості лікарських засобів, медичних виробів та парафармацевтичних засобів, їх асортимент, класифікація та кодування, правила пакування та маркування, товаровознавчі операції, пов'язані з організацією їх транспортування та зберігання.

Пререквізити: ґрунтується на отриманих під час навчання загальних знань з таких навчальних дисциплін як «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Іноземна мова» (за професійним спрямуванням), «Вступ у фармацію», «Фармацевтичне право та законодавство», «Основи економіки у фармації», «Фармакологія», «Технологія ліків», «Етика та деонтологія у фармації», «Інформаційні технології у фармації», «Світова фармацевтична дистрибуція», «Психології спілкування».

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

Постреквізити: закладає основи вивчення здобувачами фармацевтичного менеджменту та маркетингу, організації та економіки фармації, фармакоеконіміки, соціальна фармації, оцінки медичних технологій, фармацевтичної логістики, що сприяє формуванню навичків застосовувати знання у процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Метою є: набуття здобувачем теоретичних знань та практичних навичок проведення товарознавчого аналізу асортиментних груп фармацевтичних товарів; проведення аналізу показників, що зумовлюють якість товарів; організації раціональних способів зберігання товарів.

Завдання: вивчити особливості формування аптечного асортименту; методику проведення товарознавчого аналізу лікарських засобів, медичних виробів та інших груп товарів аптечного асортименту; алгоритм проведення вхідного контролю якості готових лікарських засобів та медичних виробів; оволодіти навичками організації належного зберігання товарів;

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- *знати*

принципи та рівні стандартизації; види стандартів; позначення нормативної документації товарознавчі характеристики товарів аптечного асортименту; основні класифікаційні підходи до товарів аптечного асортименту; базові поняття та принципи управління якістю; порядок державної реєстрації в Україні лікарських засобів, медичних виробів, спеціальних харчових продуктів та інших аптечних товарів; ключові відмінності в товарознавчих характеристиках окремих груп аптечних товарів; нормативні документи, що регламентують обіг лікарських засобів, медичних виробів в Україні; правила раціонального зберігання і транспортування медичних та фармацевтичних товарів; алгоритми фармацевтичної опіки при відпуску з аптечних закладів медичних виробів та супутніх аптечних товарів;

- *вміти* провести товарознавчий аналіз товарів аптечного асортименту; здійснити прийом товару та надати оцінку його якості; перевірити правильність маркування готових лікарських засобів та медичних виробів; розподілити прийнятий товар по відділах зберігання; здійснити вхідний контроль якості лікарських засобів та медичних виробів щодо виявлення фальсифікованого та субстандартного товару аптечного асортименту; створити та контролювати належні умови зберігання та транспортування фармацевтичних товарів.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання. Дисципліна буде викладатися лекцій (20 год.) та практичних занять(70 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Консультації – індивідуальні.

При проведенні занять використовуються *методи навчання*: словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; самостійної роботи здобувачів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація навчання, контролю, самоконтролю.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи товарознавства. Нормативна документація у товарознавчому аналізі.

Тема 2. Класифікація товарів. Кодування товарів.

Тема 3. Основи товарознавчого аналізу товарів аптечного асортименту.

Тема 4. Пакування та маркування медичних виробів.

Тема 5. Пакування, маркування готових лікарських засобів. Закупорювальні засоби. Пакувальні матеріали в фармації.

Тема 6. Товарознавчий аналіз транспортної тари.

Тема 7. Основи матеріалознавства медичних та фармацевтичних товарів. Металеві матеріали. Класифікація металів та їх сплавів.

Тема 8. Гума, методи одержання. Виготовлення гумових виробів.

Тема 9. Скло, керамічні матеріали та вироби з них.

Тема 10. Полімерні матеріали та пластичні маси, які застосовуються у фармації

Тема 11. Товарознавчий аналіз медичних загальнохірургічних інструментів.

Тема 12. Товарознавчий аналіз спеціальних інструментів: нейрохірургічних, офтальмологічних та оторіноларінгологічних.

Тема 13. Товарознавчий аналіз спеціальних інструментів: урологічні, акушерсько-гінекологічні.

Тема 14. Товарознавчий аналіз обладнання для стоматології.

Тема 15. Товарознавчий аналіз технічних засобів для травматології.

Тема 16. Товарознавчий аналіз шовних матеріалів та проколюючих хірургічних голок.

Тема 17. Товарознавчий аналіз інструментів і апаратів для проколів, ін'єкцій, трансфузій

Тема 18. Товарознавчий аналіз обладнання для дезінфекції, перед стерилізаційної обробки та стерилізації.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармацевції

Тема 19. Товарознавчий аналіз гумових виробів та предметів догляду за хворими.

Тема 20. Товарознавчий аналіз перев'язувальних матеріалів і готових перев'язувальних засобів.

Тема 21. Окулярна оптика. Товарознавчий аналіз приладів та засобів для дослідження, корекції та захисту органів зору.

Тема 22. Товарознавчий аналіз супутніх товарів аптечного асортименту. (мінеральні води спеціальні харчові продукти, лікувально-косметичні засоби, ефірні олії)

Тема 23. Товарознавчий аналіз супутніх товарів аптечного асортименту (дезінфекційні засоби, репеленти, п'явки)

Тема 24. Кисень, закис азоту, які застосовуються в медицині. Товарознавчий аналіз кисневої, дихальної та наркозної апаратури.

Тема 25. Товарознавчий аналіз приладів для огляду, ендоскопії та інтроскопії.

Тема 26. Приймання товарів на аптечний склад.

Тема 27. Організація зберігання лікарських засобів та медичних виробів.

Тема 28. Захист фармацевтичного ринку від фальсифікованих, субстандартних лікарських засобів та медичних виробів.

Тема 29. Товарознавчий аналіз приладів для діагностики стану організму.

Тема 30. Товарознавчий аналіз лабораторного та аптечного скла, виробів з нього. Аптечне обладнання. Технічні засоби для лабораторій та аптек.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Товарознавство на фармацевтичному підприємстві ; навч. посіб для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності « Фармація» / І.І. Баранова, С.М. Коваленко, С.В. Бреусова та ін..-Харків : НФаУ, 2018.-160 с.
2. Громовик Б. П. Практикум з медичного і фармацевтичного товарознавства. Частина 2. Фармацевтичне товарознавство: навчальний посібник для викладачів / Б.П. Громовик, Н.Б. Ярмо, І.Я. Городецька. - Львів: Простір М, 2018. -139 с.
3. Медичне та фармацевтичне товарознавство: підручник для студентів вищ. навч. закладів / І.І. Баранова, С.М. Коваленко, Д.В. Семенів та ін. - Харків : НФаУ: Золоті сторінки, 2017.- 320 с.
4. Медичне та фармацевтичне товарознавство: навч. посіб. / О.Б. Калущка, Т.А. Грошовий, А.В. Знаєвська, М.Б. Демчук. - Тернопіль: ТДМУ, 2017. - 484 с.
5. Медичне та фармацевтичне товарознавство: підручник для студентів вищ. навч. закладів / І.І. Баранова, С.М. Коваленко, Ю.О. Беспала, Т.В. Дюдюк, С.О. Мамедова. – Х.: НФаУ: Оригінал, 2016.- 304 с.
6. Основи медичного та фармацевтичного товарознавства: Навч.-метод. посіб. для вищих мед. (фарм.) закладів. Схвалено МОЗ / О.Г. Мороз, Ж.В. Осінська та ін. — К., 2018. — 68 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармацевції

7. Римарчук К. М. Основи фармацевтичного і медичного товарознавства: навчальний посібник / К. М. Римарчук. – Київ : Медицина, 2015. – 118 с. : табл.
8. Фармацевтичне та медичне товарознавство : тексти лекцій для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форм навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМедУ, 2020.- 216 с.- Мова укр. Режим доступу https://info.odmu.edu.ua/chair/economy_pharmacy/files/113/ua
9. Фармацевтичне та медичне товарознавства: практикум для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форми навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін.; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМедУ, 2019- 136 с.- Мова укр.
10. Фармацевтичне та медичне товарознавство : навчально-методичний посібник для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форми навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМедУ, 2020.- 230 с.- Мова укр.
11. Фармацевтичне та медичне товарознавство : атлас для студентів фармацевтичного факультету денної, заочної та дистанційної форми навчання / Л. М. Унгурян, О.А. Степанова, та ін. ; за ред. Л. М. Унгурян // – Одеса: ОНМедУ, 2020.- 120 с.- Мова укр.
12. Основи фармацевтичного права. Альбом схем: навч. посіб для студентів вищ. навч. закл. / О. О. Грін.-Ужгород: Видавництв ФОП Сабов А.М.,2020. - 211 с
13. Медичне та фармацевтичне товарознавство : методичні рекомендації для самостійних робіт / І. І. Баранова, С. В. Бреусова, С. М. Коваленко та ін. – Х. : НФаУ, 2017. – 140 с.
14. Медичне і фармацевтичне товарознавство: товари аптечного асортименту [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. фармацев. навч. закл. і фармацев. фак. вищ. мед. навч. закл. III-IV рівня акредитації / Б. П. Громовик, Н. Б. Ярмо, І. Я. Городецька [та ін.]; за ред. Б. П. Громовика, 2011. - 492 с.
15. Mondher Toumi Introduction to market access for pharmaceuticals. CRC Press Taylor and Francis Group, 2017. 175 p.

Електронні ресурси:

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [/http:// mozdocs.kiev.ua](http://mozdocs.kiev.ua)
3. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками <https://www.dls.gov.ua/>
4. Ліки України . Все про ліки та їх якість <https://ліки.укр/>
5. Compendium online. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/bad/>.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

6. Щотижневик «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apteka.ua/>.
7. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tabletki.ua/uk/>.
8. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://likicontrol.com.ua/>.
9. FDA [E-resource]. - Access: <https://www.fda.gov>
10. WHO [E-resource]. - Access: <https://www.who.int>

ОЦІНЮВАННЯ

До контрольних заходів належить *поточний контроль*. Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на практичних заняттях. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів: усне опитування; тестові завдання; написання наукових повідомлень. Поточне оцінювання студентів відбувається на кожному практичному занятті (повинно бути опитано не менше 30 % студентів). Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою: “5”, “4”, “3”, “2”.

Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

Робоча програма курсу передбачає виконання за бажанням здобувача *індивідуальної самостійної роботи здобувача (ІСРЗ)*: 1) виступ здобувача із самостійно підготовленою доповіддю на кафедральному турі щорічної університетської наукової конференції. 2) захист реферату на семінарському занятті. 3) виготовлення навчальних засобів (наочні засоби - мапи, презентації, стенди тощо). Оцінка за індивідуальне завдання нараховується здобувачу лише за умов успішного його виконання та захисту. Оцінка додається до поточної успішності. Тематика індивідуального завдання може бути запропонована викладачем або здобувачем.

Підсумковий контроль: диференційований залік.

Здобувач вважається допущеним до диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочою програмою освітньої компоненти і оцінених за поточну навчальну діяльність в середньому не нижче 3,00 .

Здобувачі заочної форми навчання допускаються до участі в екзаменаційній сесії, якщо вони не мають заборгованості за попередній семестр і до початку екзаменаційної сесії виконали види робіт, передбачені робочими програмами освітніх компонент, які виносяться на сесію.

Диференційований залік проводиться на останньому занятті з дисципліни шляхом співбесіди зі здобувачем чи прийняття практичних навичок.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання відповідає загальним правилам в ОНМедУ. Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу. Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань. Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання; повторне проходження оцінювання.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Форма одягу: медичний халат.

Обладнання: зошит, ручка.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету.